

©Japaninfo

▲ พระชินโตนำขบวนลงมาจากศาลเอก ▲ ผู้คนพากันไปรอรับโมะจิที่ศาลาที่ตั้งเกี่ยวในโอะกุโนะอิน

กัญญา มัทสุอิ

"ห้าเป็นสิ่งห้ากลัว ห้าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์"

เทศกาล "คิฟูเนะ มัทสึริ"

บูชาเทพเจ้าแห่งห้า

ในแต่ละปีจะมีสักวันเดียวเท่านั้นในช่วยสายๆ ของวันที่ 1 มิถุนายน ที่ศาลคิฟูเนะจะยกเอาราวบันไดกั้นกลางทางเดินพื้นหินจากเชิงทางเข้าไปถึงประตูด้านบนออก ผู้คนจำนวนไม่น้อยพากันมารอคอยอยู่ด้านล่างเพื่อชมพระชินโตนำขบวนแห่เกี่ยวทองหนักกว่า 1 ตันลงบันไดมาที่ละชั้นๆ ก่อนที่จะแห่ไปทั่วตำบลเล็กๆ ตามธรรมเนียมกว่า 600 ปี

ศาลคิฟูเนะเป็นศาลชินโตไม่ปรากฏปีที่ก่อสร้างที่แน่ชัด ตั้งอยู่ที่ตำบลคิฟูเนะเชิงเขาคุรามะยามะทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเกียวโต ห้อมล้อมไปด้วยป่าเขาอันอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำไหลผ่านชื่อ "คิฟูเนะ" (貴船 = เรือของเทพเจ้า) นั้นบ้างก็ว่ามาจากตำนานของศาลที่ว่าเจ้าหญิงทามะโยริฮิเมะสมเด็จพระมารดาของจักรพรรดิจิมมุ จักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่นได้เสด็จโดยเรือผ่านแม่น้ำโยโดะ แม่น้ำคาโมะ และแม่น้ำคิฟูเนะมาขึ้นฝั่งที่นี่ และเริ่มบูชาเทพเจ้าแห่งห้า

หลักฐานสนับสนุน คือ เรือที่กลายเป็นโชดหินที่บริเวณโอะกุโนะอินลึกเข้าไปด้านใน บางตำนานก็ว่าชื่อเดิมของศาลนั้นสะกดว่า "氣生根" อ่านว่า "คิฟูเนะ" เหมือนกัน แต่มีที่มาจากภูมิทัศน์ที่ห้อมล้อมไปด้วยป่าเขา และเป็นต้นน้ำมีต้นไม้ใหญ่ๆ ที่เป็นเสมือนแหล่งกำเนิด "พลัง" (คิ/氣) ที่เกิดจากราก และแก่นของต้นไม้ หลักฐานยืนยันคือต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ด้านล่างเป็นบ่อน้ำบาดาลที่โอะกุโนะอิน ซึ่งเป็นที่ตั้งเดิมของศาลเอก

▲ ในหนึ่งปีจะมีวันเดียวเท่านั้นที่ทางศาลเอาราวกั้นตรงกลางออก

©Japaninfo

▲ นักดนตรีสูงอายุใช้รถนำขบวนแห่แทน

▲ เจ้าของ และพนักงานร้านอาหารระหว่าง

▲ เกี่ยวถูกแห่มาตามถนนมุ่งหน้าสู่โอะกุโนะอิน

ทางออกมารับขบวนแห่

หลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรที่พอยืนยันประวัติของศาลได้นั้นพบว่ามีการปฏิสังขรณ์ ศาลเอกเมื่อราวปี 666 หรือราว 1,300 ปีที่แล้ว อย่างไรก็ตามศาลเอกหลังเดิมที่โอะกุโนะอินนี้เสียหายจากเหตุการณ์แม่น้ำคิบุเนะไหลเชี่ยวในปี 1046 ผู้คนในท้องถิ่นจึงช่วยกันย้ายศาลเอกมาไว้ที่ๆ สูงไม่ไกลจากที่เดิมนักเมื่อปี 1055 โดยยังคงประดิษฐานเทพเจ้าแห่งน้ำองค์เดียวกันที่มีชื่อเรียกกันว่า "ทากาโอะคามิโนะคามิ"

เทพเจ้าองค์นี้เชื่อกันว่าสามารถเรียกเมฆฝนมาบันดลให้ฝนตกก็ได้ และยังสามารถเรียกดวงอาทิตย์เพื่อหยุดฝนและกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวได้ด้วยหากผู้คนเคารพบูชาสม่ำเสมอ น้ำที่ใสสะอาดจากตำบลคิบุเนะนี้ยังถูกส่งไปเป็นน้ำอุปโภคบริโภคของราชวงศ์ และผู้คนในพระราชวังเกี่ยวโตอีกด้วย ทุกๆ ปีจักรพรรดิญี่ปุ่นจึงได้จัดส่งม้าขาวหรือม้าดำมาเป็นเครื่องเซ่นเทพเจ้าที่นั่นเสมอ ม้าดำเปรียบเสมือนเมฆฝน ม้าขาวเปรียบเสมือนฟ้าหลังฝนช่วยขอลฝนหรือหยุดฝน นำความอุดมสมบูรณ์ และลดมหันตภัยที่อาจรบกวนความเป็นอยู่ของผู้คน ว่ากันว่าบางปีก็ไม่ใช้ม้าเป็นๆ แต่ใช้ภาพวาดม้าบนไม้กระดานซึ่งต่อมากลายเป็นที่มาของ "เอะมะ" (絵馬) แปลตรงตัวได้ว่า

"กระดานเขียนรูปม้า" เพื่อขอพรแทน

ความที่น้ำเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้นๆ ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะผู้คน

▲ ผู้คนที่ตั้งบ้านเรือนใกล้ๆ ศาลช่วยกันเตรียมงาน

▲ เจ้าของร้านอาหารที่เชิงบันไดทำหน้าที่ล้างกลองประกาศเริ่มแห่เกี่ยวกับตนเอง

▲ ผาหินที่ว่ากันว่าเคยเป็นเรือของพระมารดาจักรพรรดิจิมมูมาก่อน

ที่ปลูกข้าวเป็นอาหารหลักยอมขาดน้ำไม่ได้ แต่โดยธรรมชาติ "น้ำเป็นทั้งสิ่งที่น่ากลัว และเป็นทั้งสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์" ยกต่อกรควบคุม คนโบราณจึงพยายามที่จะ "สื่อสาร" กับน้ำเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สำหรับคนญี่ปุ่นการสื่อสารกับน้ำอย่างเป็นทางการคือการกราบไหว้ และบูชาน้ำในฐานะเทพเจ้า โดยมีการจัดธรรมเนียมการกราบไหว้ และเทศกาลบูชาประจำปีขึ้น

เทศกาล "คิฟูเนะ มัทสึริ" นั้นมีประวัติมากกว่า 600 ปี เดิมทีจัดปีละ 2 ครั้งในฤดูใบไม้ผลิ และฤดูใบไม้ร่วง ในฤดูใบไม้ผลิจะเป็นการถวายอาภรณ์และเครื่องประดับ (神御衣 = คันมิโอะ) แก่เทพเจ้า ในฤดูใบไม้ร่วงจะเป็นการทำมาสะอาดศาลเอก โดยทั้งสองพิธีจะมีผู้แทนจากสำนักพระราชวังมาร่วมด้วยเสมอ ต่อมาหลังจากรัฐบาลเมจิเข้าปกครองประเทศ ยกขึ้นให้เป็นศาสนาประจำชาติ ศาลคิฟูเนะจึงถูกยกอันดับเป็นศาลศูนย์กลางของศาลชินโตทั่วประเทศกว่า 500 แห่งที่ใช้นามว่า "คิฟูเนะ" และเทศกาลประจำศาลที่เคยจัดปีละสองครั้งก็ถูกรวมให้เป็นครั้งเดียวในวันที่ 1 มิถุนายน

เข้าวันที่ 1 มิถุนายนของทุกปีเริ่มจากพิธีทางศาสนาที่ศาลเอกท่ามกลางคณะของศิษยานุศิษย์และนักท่องเที่ยวที่พากันไปคอยชม พระชินโตจะนำเครื่องเซ่นขึ้นไปถวายเทพเจ้า พร้อมมีการฟ้อน "บุงักกุ" โดยมีดนตรีในราชสำนักบรรเลงสด ตกบ้ายเสียงกลองส่งสัญญาณให้เริ่มแห่เกี่ยวไปรอบตำบลที่ตั้งขึ้นที่เชิงบันได ไม่นานนักพระชินโตผู้ทำหน้าที่ปัดรังควานก็เดินนำขบวนเกี่ยวทองที่มีชายร่างกายกำยำล่ำสันกว่า 30 คน แบกลงมาตามบันได เสียงร้อง "โฮโย โตะโฮโย โตะ" ของพวกเขาที่พากันแบกเกี่ยวชูขึ้นเหนือป่า สร้างความ

▲ อ่างล้างมือที่ผู้คนนำเชืวมสีมาลอยน้ำเพื่ออ่านคำทำนาย

▲ การแสดงรำร่ายของคณะจากจังหวัดชิมาเนะ

▲ การรำร่าย "บุงักกุ"

▲ ม้าถวายเทพเจ้าเพื่อขอฝน ช้างๆ มีไม้ขอพรหรือ "อะมะะ"

▲ พระชินโตกำลังถวายเครื่องเซ่นแก่เทพเจ้าประจำศาล

▲ ถนนสายแคบๆ เลียบแม่น้ำคิบุเนะร่มรื่นมาก

▲ ตามด้วยเกี้ยวสีทองตัดกับโคมสีชาดและเมเปิ้ลเขียวสดด้านบน

▲ เด็กๆ จะคุ้นเคยกับเทศกาลแต่เล็กแต่น้อย

คึกคัก และเร้าใจ ต่างกับพิธีทางศาสนาที่เพ็งจบบไปในช่วงเช้าอย่างสิ้นเชิง

สำหรับผู้ชมแล้ว ช่วงเกี่ยวถูกแบกลงบันไดมานับเป็นช่วงไฮไลท์อย่างหนึ่งของเทศกาล เพราะนอกจากการชูเกี้ยวหนักกว่า 1 ตันขึ้นเหนือศีรษะของพวกเขาจะสร้างบรรยากาศเร้าใจแล้ว สีทองระยิบระยับของหลังคาเกี้ยวที่ตัดกับโคมสีชาด ซึ่งเรียงรายสองข้างบันไดหิน และสีเขียวสดของเมเปิ้ลต้นฤดูฝนยังคงตามยั้ง ทำให้ได้ยินเสียงซัดเตอร์กลองดังรัวๆ กันหลายนาที่ทีเดียว ก่อนที่ขบวนเกี้ยวจะออกอวนไปในตำบล

เมื่อขบวนเกี้ยวมุ่งหน้าไปยังโอะกุโนะอินอันเป็นถนนแคบๆ ที่รถยนต์พอจะสวนทางกันได้ นั้น มักมีนักท่องเที่ยวไปดักชมหรือพากันเดินตามขบวนอย่างใกล้ชิด ชัยมือของถนนเป็นอาคารของร้านอาหาร ส่วนขวามือเป็นแม่น้ำคิบุเนะที่มีแพของร้านอาหารทั้งหลายตั้งอยู่เป็นระยะๆ ปัจจุบันแพร้านอาหาร และผู้คนที่ตั้งบ้านเรือนที่นี่มีเพียง 20 กว่าหลังคาเรือนเท่านั้น นักท่องเที่ยวจึงมักเห็นทั้งคนแบกเกี้ยว และคนออกมารับเกี้ยวหน้าร้าน หน้าบ้าน ทักทายกันอย่างคุ้นเคย

ไฮไลท์ที่สองก่อนเช้าช่วงดึก คือ หลังจากเกี่ยวถูกนำไปตั้งนมัสการที่โอะกุโนะอินพร้อมเกี้ยวของเด็กๆ อีกองค์หนึ่งบนศาลา พวกเขา และผู้ชมจะพากันแหวนไปรอบผาหินที่เชื่อกันว่าเคยเป็นเรือโบราณ หลังจากนั้นก็จะเริ่มการแสดง "อิวามิ คาจุระ" โดยคณะจากจังหวัดชิมาเนะ เรื่อง "ยามาตะโนะโอะโระจิ" ตามตำนานดั้งเดิมที่ว่าเทพเจ้าได้เสด็จมา

ปราบยูักษ์ 8 หัวที่มากินลูกสาวของตายายคู่หนึ่งทุกปีๆ ทั้งเครื่องแต่งกาย ทั้งดนตรีและเทคนิคการรำร่ายที่เร้าใจ และสนุกสนานสามารถดึงดูดผู้ชมที่มาล้อมรอบพื้นที่ให้นั่งนิ่งเฉยได้เกือบชั่วโมงเต็มๆ นับเป็นเทศกาลที่เก่าแก่งดงาม และสนุกสนานมาก

สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีโอกาสมาชมเทศกาลก็สามารถสัมผัสเรื่องราวเกี่ยวกับ "เทพเจ้าแห่งน้ำ" ของศาลได้เช่นกันจากเชืวมสีน้ำที่หลังจากเลี้ยงแล้วเอามาลอยที่อ่างล้างมือข้างศาลเอกจึงจะปรากฏคำทำนายออกมา และไม่ว่าจะมาเมื่อใด อากาศบริสุทธิ์จากป่า และแม่น้ำที่นี้ก็ช่วยเติมพลังให้แก่ผู้มาเยือนได้ทุกเมื่อ

*ศาลเปิดจาก 6:00-18:00 น. (ไม่มีค่าเข้าชม) มีรถประจำทางวิ่งจากสถานี Kibuneguchi/ Eizan Train, Kurama Line เป็นประจำ